

**Kulturdepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo.**

Også sendt elektronisk til postmottak@kkd.dep.no

Deres ref
2000/2899 ME/ME1 TMB:elt

20. november 2003

**HØRING PÅ UTKAST TIL ENDRINGER I FORSKRIFT TIL LOV 14. DESEMBER
1956 NR 4 OM AVGIFT PÅ OFFENTLIG FREMFØRING AV UTØVENDE
KUNSTNERES PRESTASJONER M.V.**

Det vises til Deres høringsutkast av 30. september 2003.

1. Innføringen av avgift kommer et år for tidlig

IFPI Norge kan ikke gi sin tilslutning til departementets forslag om innføring av vedkommende avgift allerede fra 1.1.2004. Departementets tidshorisonter er gale.

Forslaget i høringsnotatet baserer seg på at vederlagsnivået til GRAMO for offentlig fremføring i vesentlig grad vil være etablert ved nyttårsskiftet – da departementet er av ”den oppfatning at forhandlinger mellom GRAMO og brukerne ... nå er kommet langt nok...”. Fremstillingen er klart misvisende. De avgjørende forhandlingene er slett ikke kommet ”langt” – de har tvert imot brutt sammen. Vedkommende vederlagsnivå er ennå ikke endelig etablert for mer enn ca 10% av totalområdet

De helt avgjørende nemndskjennelsene vil heller ikke foreligge innen nyttår, som departementet legger til grunn, men snarere rundt påsketider 2004. Vederlagsnivået skal som kjent deretter drøftes gjennom nye avtaleforhandlinger med (enkelt)brukerne før det endelige nivået etableres ved avtaleinngåelser. Dette innebærer at GRAMO trenger kalenderåret 2004 for å komme i mål med forhandlingene på de vesentlige deler av vederlagsområdet. For nærmere detaljer om dette vises til GRAMOs høringsuttalelse.

Avgiftsinnføring fra førstkommande nyttårsskifte vil derfor etter IFPIs syn bryte med Stortingets forutsetning om tidspunkt for avgiftsinnføring, og tilsvarende med forutsetningene i kongelig res. av 2. oktober 2001.

2. Betydningen av at GRAMOs vederlagsnivå etableres før avgiftsinnføring

Etablering av et nytt vederlagsnivå er en særdeles komplisert og følsom prosess. Det er av avgjørende betydning at brukergruppene ved forhandlingene og eventuell nemndsbehandling blir stilt ovenfor et rent tilfelle av betalingskrav i henhold til åndsverklovens bestemmelser. GRAMOs vederlagsrett eksisterer helt uavhengig av fondsavgiften, og det har vært Stortingets og departementets klare forutsetning at betalingsforpliktelser til Fond FUK ikke skal påvirke GRAMOs vederlagsnivå. I virkelighetens verden kan det som kjent være problematisk å få totalt gjennomslag for et slikt prinsipp. Til og med på kringkastingsområdet – der vederlagsnivået nå har vært etablert i mer enn ti år – er GRAMO blitt møtt med skriftlige krav om vederlagsreduksjon grunnet avgiftsinnføring. Langt mer aggressivt kan et slikt krav komme til å fremmes dersom de avgjørende forhandlingene om vederlagsinnføring skjer i en og samme prosess som avgiftsinnføring. Når IFPI i sin tid støttet innføring av fondsavgift på offentlig fremføringssektor, skjedde det nettopp under forutsetning om at vederlagsnivået først skulle få rimelig tid til å feste seg.

3. Avgiftsforskriften er mangelfull på beregningsområdet

Avgiftsinnføring på offentlig sektor vil åpenbart medføre mange kompliserte vurderinger sett i forhold til den langt mer oversiktlige kringkastingssektoren. De gamle avgiftsforskriftene på området gav en svært god illustrasjon av dette.

a. Områdeinndeling av brukerne.

De forskjellige brukergruppene er av svært forskjellige karakter. Alene arbeidet med å inndelegge brukergruppene i adskilte områder vil bli svært problematisk all den stund vedkommende inndeling skal hensynta hvilken verneprosent som typisk skal gjelde for de enkelte områder. Det er ikke uten videre opplagt at GRAMOs nåværende grovinndeling, som kun vektlegger hensynene sett i forhold til vederlagsberegningen, kan anvendes på avgiftsområdet. Det kan ikke understrekes sterkt nok at en slik inndeling, med de konsekvenser den vil få for brukernes betalingsplikt til fondet, vil måtte bli kontroversiell. Det synes helt illusorisk at inndelingen skal kunne skje i ro og fred i samarbeidsutvalget uten at brukerne vil blande seg inn i resultatet.

b. Undersøkelser av verneprosenten.

Faktiske undersøkelser omkring verneprosenten for alle disse spesialområdene er ikke påbegynt, og vil by på betydelige utfordringer. Spørsmålet om avgiftsplikt for enkeltbrukere som beviselig ikke har en musikkbruk med verneprosent i noenlunde samsvar med den summariske verneprosenten samarbeidsutvalget måtte drøfte seg fram til for disse brukernes område, er heller ikke løst.

c. Tvisteløsning.

En må regne med et betydelig antall tilfeller med tvist versus brukerne om avgiftsfastsettelsen. Dette vil reise nye problemstillinger i forhold til ansvarsforholdet mellom GRAMO og fondet for tackling av tvistene. Uten å gå nærmere i detalj skal en her ikke undervurdere brukernes kreativitet m.h.t. å redusere sin betalingsplikt knyttet til avgift og vederlag.

d. Hastverkspreg

Departements påfallende kortfattede avgiftsforskrift på området hopper bukk over alle slike problemer og prøver å gi inntrykk av at alt dette lett kan løses ved liten matematisk formel.

Resultatet fremtrer som en forskrift der offentlige avgiftsvedtak skal fastsettes etter skønnsvurderinger og flertallsvedtak i et halvstatlig samarbeidsutvalg. IFPI finner dette lite tilfredsstillende. Utkastet bærer slik sett preg av hastverksarbeid og IFPI tillater seg å be om en grundigere behandling fra departementets side.

4. Avgiftsinnføring har liten hast

Fond FUK hadde under sitt gamle avgiftsregime et inntektsnivå på rundt 20 millioner kroner årlig. Alene avgiften for kringkastingsområdet vil for år 2004 innbringe fondet inntekter på mer enn 30 millioner kroner. Det fins dermed ikke avgjørende økonomiske grunner for å rushe denne saken ved innføring av premature avgiftsvedtak.

IFPI er kjent med argumenter for hastig innføring knyttet til signalene om at Fond for Lyd&Bilde kan få sin ramme redusert for neste år. Dersom dette skulle bekymre departementet, ville det være nokså spesielt å kompensere statens manglende vilje til å opprettholde inntektsnivået for et fond gjennom å hastverksinnføre en avgift for et annet.

5. GRAMO-vederlag er av avgjørende betydning for rettighetshaverne

IFPI ser meget klart de positive sidene ved Fond FUKs bevilgninger til norsk kulturliv. Og vi ser på samme tid at GRAMO er av enda større betydning for å sikre inntekter til rettighetshaverne – og da i stor grad de norske. GRAMO-vederlaget bidrar til at mange rettighetshavere på musikkområdet faktisk kan leve av sin kunst og opprettholde sitt kunstneriske virke takket være egne inntekter. Det skal ikke være slik at det i Norge anses som litt mindreverdige å kunne leve av dette virket uten å måtte be staten om prosjektbidrag. Tvert imot må det anses som en god utvikling at rettighetshaverne i størst mulig grad kan brødfø seg takket være vederlag for bruk via åndsverklovens bestemmelser.

Sett i et slikt lys må det være helt avgjørende at GRAMO-vederlaget får anledning til å etablere seg uten at fondsavgiften virker kompliserende eller hindrende. Dette har hele tiden vært IFPIs forutsetning for å gi sin støtte til denne avgiften. Den tilbaketogene kontroversen om hvorvidt GRAMO skulle ha anledning til å innkreve eget vederlag var nettopp et eksempel på en slik hindring. Den pågående innblanding fra fondets side i GRAMOs praktisering av åndsverklovens verneregler er et annet eksempel. Eventuell avgiftsinnføring midt oppe i GRAMOs avgjørende nemndsbehandling av vederlagsnivået kan nå bli et tredje eksempel.

Det bør være departements utfordring å regulere forvaltningen av fondsavgiften på en slik måte at den ikke inngriper negativt i GRAMOs virke. Dette desto mer ettersom en god utvikling av GRAMOs vederlagsnivå automatisk vil komme fondet til gode ved tilsvarende avgiftsnivå. Ettersom fondets inntekter på denne måten helt og holdent er prisgitt nivået på GRAMOs vederlag, burde det også være i fondets langsiktige interesser å manøvrere i takt med GRAMO. De relativt beskjedne ekstraintekter fondet vil få gjennom ett års

fremskynding av avgiftsinnføringen, kan lett overskygges av de langsiktige tap som skissert ovenfor.

IFPI vil be departementet vente med avgiftsinnføring til 1.1.2005 og innen den tid komme tilbake med mer gjennomarbeidede forslag til selve avgiftsforskriften. For øvrig vil IFPI gi sin tilslutning til GRAMOs høringsuttalelse hva gjelder de mer detaljerte vurderinger av teknisk/praktisk spørsmål.

Med vennlig hilsen

IFPI Norge
Sæmund Fiskvik
direktør